

NİL'DE GÜNBATIMI

Mısır'a giderken aklımda ihtişamlı Mısır tarihinin dışında iki Mısırlı edebiyatçı vardı. Kavafis, İskenderiyeli bir şair. En tanınmış Kavafis şiirlerinden birinde de şöyle diyor:

"Peki, biz ne yapacağız şimdi barbarlar olmadan?

Bir çeşit çözümdü onlar sorunlarımıza."

Mısır deyince bir de Necip Mahfuz' un Nobel ödüllü Miramar'ı aklıma geliyor. O da İskenderiye'yi anlatmıştı 'Miramar' da. Necip Mahfuz'un 'Miramar' ında romanın kahramanı 'Miramar' pansiyonundan içeri girip de eski sevgilisiyle karşılaştığında şöyle diyordu, "*En az altmış beşinde olmalısın, yine de geriye eski cazibenden bir şeyler kalmış.*"

En az beş bin yaşında olmalı Mısır.

Eski cazibesinden geriye ne kalmıştı Mısır'ın. Acaba Antonius ile Kleopatra' nın ya da Ramses' in Mısır'ını mı görecektik, gördüklerimiz ne anlatacaktı bize.

J. Fowles Miramar 'ın önsözünde şöyle demişti: "*Şimdi önünüzde duran İskenderiye'yi hâlâ Avrupalı gözüyle görenleri şok edebilir. Geriye yalnızca tükeniş duygusu kalmıştır ve belki ortak edebi düşümüzdeki eski şehrin ölüm ilanı karşısında hissettiklerimiz de az değildir.*" Benim de hayallerimde Luksor vardı. Ramses'in şehri. O ışıklı, görkemli şehir.

Şehirler yalan söylemez. Mısır 'daki şehirler de yalan söylemiyordu. Ne Abu Simbel , ne Luksor , ne Assuan , ne de Memfis . Biraz hüzünlü, biraz yıkıntı ama aynı zamanda cüretkârı bu şehirler. Çünkü binlerce yıllık koca Mısır medeniyetine ev sahipliği yapmışlardı. Ama hüzünlüydüler; bütün o karmaşaları, saklamaya yetmiyordu şimdiki yıkıntı hallerini. Biraz da özlem doluydular; eski güzel ve ihtişamlı günlerin özlemiyle... Bu şehirler tam da J. Fowles' un dediği gibi o medeniyetin ardından gelen tükenişi yansıtıyorlardı.

Bu topraklarda daha önce yaşananları görünce şaşırıyordunuz, şimdiyle kıyaslayınca. Eski Mısır'a ait piramitler, tapınaklar ve oralarından çıkarılan kimisi Luksor, ama büyük çoğunluğu Kahire Müzesi'nde sergilenen eserlere bakınca o Mısır, bu Mısır değildi sanki.

Nil'de gemiyle dolaşıyoruz. O, ihtişamını koruyor hâlâ.

Mısırlılar uzunluğu 6700 kilometreyi bulan Nil'e hem direnmişler hem de Nil'de hayat bulmuşlar. Nil'e direnenlerden biri de Nasır. Dünyanın en büyük baraj gölü olan Nasır Gölü'nün oluşumunu sağlayan bir baraj yaptırmış, Saad el Ali' ye. Baraj gölünün girişinde yine Nasır döneminde yapılmış, Mısır'la Sovyetler Birliği 'nin dostluğunu simgeleyen bir anıt var. Bu baraj gölünün içindeki bir adacıkta Fila Tapınağı bulunuyor. Bir yanda Nasır, diğer yanda İsis'in tapınağı Fila. İki tarih kesişiyor Assuan'ın güneyindeki bu bölgede.

Nasır 1954'te Mısır'ın başkanı olmuş, sosyalist bir yönetim sergilemeye çalışmış. 1970'te ölümünden sonra yerine Enver Sedat geçmiş. Enver Sedat da 1981 'de öldürülüşüne değin Mısır'ın devlet başkanlığını yapmış.

Assuan'dan ayrılıyor gemiyle. Nil'de ilerleyerek tapınakları geziyoruz. Tapınakları doğu tarafına yapmışlar Mısırlılar.

Mezarlarını ise batı yakasına yapmışlar. Güneş batıdan battığı için ölümünden sonraki yaşamın da batıda başladığına inanmışlar. En görkemli yapıları da mezarları, yani piramitler olmuş. Bu piramitlerin içine öte dünyaya giderken yanlarında götüreceklerini de almışlar.

Akşam oluyor. Ramses'in tapınakları yerine yükselen yüzlerce camiden yankılanan ezan sesleri duyuluyor .

Nil'de güneş batarken gökyüzü öbek öbek gülkurusu, turuncu renklere boyanıyor. Eski Mısırlıların neden ölümünden sonraki yaşama bu kadar yatırım yaptığı günbatımı gökyüzüne bakarken anlaşılabilir. Gün doğuşu kadar güzel günbatımı, başka bir yaşam başlıyor Nil'de güneş batarken.

Herodot 'un anlattıklarından, Ramses'ten, Necip Mahfuz'dan, Nasır'dan, Klepatra'dan tanıdığım Mısır'dan geriye, bir tek günbatımı aynı kalmış. Hâlâ hayal kurdurabiliyor size...

Nil'de güneş batarken yeniden canlanıyor, diriliyor Mısır.

Nil'de gün batarken Herodotus'un "Nil akmasıyla Mem' de akması" önderisi de her de anlamı bakımından